

Африка, Колин Крејг Ко сам ја?

Пре него што сам прочитао књигу „Африка”, на сам помен имена овог чудесног континента, замишљао сам непрегледне пустиње у којима ветар премешта пешчане дине, али и моћне воде које теку у коритима великих река. Гледао сам крда слонова који машу великим ушима док одлазе на појило, широке, блиставе осмехе тамнопутих људи и сјај звезда на бескрајном, тамном небу изнад вреле земље. До мене би допирали звук бубњева и рика лавова. Али, истоимена књига канадске књижевнице Колин Крејг заувек је променила мој доживљај овог континента. Узбудљив и потресан, овај роман, пратећи судбину девојчице која трага за својим пореклом, бави се темом бесмислених и болних подела међу становницима Јужне Африке, славећи љубав и пријатељство, упркос свим могућим разликама. Дело настало из непосредног искуства које је књижевница стекла боравећи неколико тешких година у држави на самом југу црног континента, подстакло ме је да размишљам о важности толеранције као једином услову за заједнички живот људи различитих раса, вера, нација... Стога је роман „Африка”, који је на српски језик превео Зоран Пеневски, једно од најснажнијих читалачких искустава која сам до сада стекао.

Главна јунакиња романа је тринаестогодишња Ким. Рођена је и безбрижно одраста у Канади. Живот тинејџерке заокупљене фудбалом, школским обавезама и свим оним што занима младе у читавом свету, дубоко ће променити путовање у Јужноафричку Републику, на које одлази пратећи мајку која добија озбиљан новинарски задатак, У питању је тромесечно извештавање о раду Комисије за истину и помирење у Јужноафричкој Републици, која је оформљена након укидања апартхејда. Најстрашнија врста расне сегрегације, при чему је читаво друштво било строго подељено на четири слоја, довела је до огромне нетрпељивости, злочина и трагедија. Када је најзад овај систем укинут и на чело државе дошао Нелсон Мандела, дугогодишњи затвореник и симбол отпора расној подељености, ова Комисија је добила задатак да истражи истину о злоделима и неправдама за време бившег политичког система како би се створили услови за нормалан живот. Један бискуп, кога на страницама романа цитира Колин Крејг о томе је рекао: „Без праштања нема будућности, али без покајања нема ни праштања”. За новинарку Ријану, ово је много више од професионалног задатка, јер се први пут враћа у домовину из које је, као трудница, пре тринаест година емигрирала. Ипак, истинску прекретницу ово путовање представља за Ким, високу тринаестогодишњакињу неукротиве црне косе. Много ће сазнати о свету из којег је потекла њена мајка, који је супротност слободном и демократском друштву у коме је она расте. Својим очима видеће неправду, сиромаштво, бескућништво, насиље, организовани криминал. Кроз сведочења свог црнопутог друга Тембе, чији је отац страдао у борби за једнака права свих становника богате, али напаћене земље, сазнаће још више о неправди коју је трпело обојено становништво током векова:

Пријатељ са којим ће заједно проћи кроз многе неприлике, помоћи ће јој да сазна и тајну коју је мајка годинама скривала од ње. Захваљујући Тембиној упорности, Ким ће сазнати многе одговоре и расветлити читав сплет догађаја који су претходили њеном рођењу. Када се Ким запита „Ко сам ја?”, она не понавља питање које заокупља сваког младог човека, било где да живи на земаљској кугли. Одговор на то питање она ће добити као да слаже велику и тешку слагалицу: детаљ по детаљ. Први пут ће чути име свога оца, упознати и њега и своју млађу полусестру и срести родбину са мајчине стране која је остала у растрзаној и осиромашеној земљи. Девојчица ће преживети много дубљу драму него што је очекивала: откриће да је рођена из забрањене, унапред на пропаст осуђене љубави младог црнца посвећеног борби за људска права и белкиње, која није признавала законске препреке и осуду ближњих. Ким ће открити да је тринаеста генерација Африканера Ван дер Мерових, али и дете књижевника Хендрика Фортјуна који је читавим бићем био предан борби за коју се залагао и Мандела. Када открије властити идентитет и корене, Ким ће морати да се суочи и са властитим предрасудама и кроз унутрашњу борбу, одрасте у младу девојку свесну да љубав нема границе и да се само разумевањем и поштовањем свих људи може створити хумано друштво. Њена реченица, последња у роману, да је истина важна, али да је од ње важније само оно што се са њом учини, однос који гради са оцем и рођацима, као и пријатељство са младим црнцем које не доводи у питање ни велика удаљеност, говори да је Ким постала зрела млада особа.

Зато сам главни лик романа Колин Крејг доживео заправо као симбол читаве Африке, чаробне, дивље и снажне, препуне супротности на којима почива њена лепота, оне Африке чије име сви њени становници, без обзира на порекло и све друге одлике, пишу на један исти начин.

Ово снажно и вишеслојно дело заокупило је моју мисао и осећања, пре свега, због хумане поруке коју носи, а која је најкраће исказана у имену едиције „Креативног центра” у којој је овај роман објављен: СВЕТ ЈЕ ЈЕДАН.